

COMMISSIE VAN MONUMENTEN EN STADSGEZICHTEN

3e en laatste deel

Het valt niet moeilijk voor elk jaar van de afgelopen kwarteeuw een initiatief van de Commissie van Monumenten op de kop te tikken dat Gent baat bijbracht of het van een of andere ramp of verminking spaarde.

Zoals voor 1974 de actie van de Commissie die leidde tot de beslissing van de Nationale Bank af te zien van het optrekken van een betonnen complex vlak tegen het Geraard Duivelsteen, als de overwinning van het jaar zal geboekt blijven, zo droeg in 1964 het beste door de Commissie behaald resultaat de naam: Middeleeuwse keuken van het voormalig godshuis van de Wollewevers. De Generale Bankmaatschappij wou ze slopen om haar parking meer ruimte te geven: het optreden van de Commissie bracht redding van het gebouw, al had de Bank zeker een grotere inspanning kunnen doen die de restauratie van dat enig ensemble had verzekerd.

Andermaal moest de Commissie zich schrap zetten tegen een geplande vermin-king van de halfronde uitstalramen in de Korte Munt, de enige voorbeelden van dergelijke uitstallingen te Gent.

Geen jaar gaat voorbij zonder een of ander dossier over de Kouter. In 1964, dus 10 jaar vóór men ze thans herstelt, liet het stadsbestuur weten dat de kiosk niet meer kon gerestaureerd worden en derhalve moest gesloopt worden! De Commissie legde zich bij het zgh. oordeelkundig advies van de specialisten neer en opteerde voor een nieuwe, uitneembare en verplaatsbare kiosk die ook nog elders, bv. aan het Zuidpark of aan het Maria-Hendrikaplein zou kunnen gebruikt worden. Het antwoord van de Commissie verdween voor de zoveelste maal in de grote berglade van het Stadhuis.

Hetzelfde jaar begonnen de onderhandelingen met de Europabank die op de Groentenmarkt het indrukwekkende ensemble tussen Korte Munt en Pensmarkt, een gewezen leen van de St-Pietersabdij wou omvormen tot een modern bankgebouw. Voor de hoofdgevel kant Groentenmarkt kon een vergelijk worden getroffen, doch voor de zijgevel, kant Spijker, bleef het een ramp.

De Commissie adviseerde ook eenparig ongunstig voor een nieuwe gevel van een sportwinkel Burgemeester Braunplein: de stad wou het advies niet volgen en de gevel werd en blijft een vloek in dit historisch ensemble Belfort-St.-Niklaaskerk.

Evenmin succes had de Commissie voor het hoekhuis Vrijdagmarkt-Waaistraat,

een fraai gebouw waar de eigenaar per se een groot uitstalraam wilde: evenmin succes toen zij een stemmige gevel in de Sint-Jacobsnieuwstraat wou redden. In 1965 werd, zoals het hoort na Gemeenteverkiezingen, de Commissie met een paar nieuwe leden aangesteld; zij kon pas op 21 mei voor de eerste maal bijeenkomen: voorzitter en secretaris werden bij handgeklap in hun functie bevestigd en er mocht opnieuw van wal worden gegaan. Het heuglijk dossier van het jaar was de restauratie door het Gemeentekrediet van het ensemble op de hoek Hoogstraat en Holstraat.

In augustus kwam een vraag binnen voor het slopen van een gevel uit de XVIIe eeuw in de Lange Munt en het optrekken aldaar van een appartementsgebouw. De Commissie haalde haar klauwen boven: "De Lange Munt heeft tot op heden een typisch uitzicht bewaard, dat past in het kader van het oude stads-gedeelte. Het optrekken van een modern flatgebouw aldaar zou storend werken en bovendien een gevaarlijk precedent scheppen" De Commissie bleef ditmaal aan de winnende hand.

Het oude gebouw Fritz in de Veldstraat waar zovele dames in jaren met wafels en taartjes hun slanke lijn evenveel kwaad hadden aangedaan als hun vriendinnen en kennissen met hetgeen zij er vertelden of kletsten, verdween en maakte plaats voor de C&A-gevel, modern opgevat, zeker niet lelijker dan het gesloopt gebouw, maar meteen verdween een brok romantiek uit de vrouwelijke kroniek van Gent.

De Commissie deed een wanhopige of hopeloze poging om de gebouwen van het Militair gasthuis, het gewezen Klooster van Deinze, vooral kant Triestlaan en Ekkergermstraat, te laten klasseren: het mocht niet baten.

In de Cataloniëstraat verdween de van oudsher gekende zaak "le Louvre": een bankinstelling nam de plaats in, doch de Commissie kon onmogelijk haar goedkeuring hechten aan het in september '65 ingediend ontwerp: "De Commissie verwerpt het ingediend ontwerp wegens zijn "vieux-neuf" karakter, en andermaal dringt de Commissie aan bij het stadsbestuur opdat een algemeen plan van aanleg van Mageleinstraat tot Veldstraat zou worden opgemaakt. Het was de vierde of vijfde maal dat de Commissie aandrang doch de stad bleef doof als een pot!

1966 werd zeer slecht ingezet want in de loop van de maand februari overleed haar voorzitter, Professor Paul De Keyser.

In zitting van 11 maart mochten wij een postume hulde brengen aan hem die een overgangsfiguur was geweest in de geschiedenis van de Commissie, maar ook een groot figuur. "Wij hebben, zegden wij toen, een goede voorzitter, een trouwe vriend, een doorbrave man verloren.

Als voorzitter van onze Commissie is hij steeds geweest wat hij ook in het

gewone, in het dagelijkse leven is geweest: eerlijk, rechtvaardig, gediensig. Hij kende onze stad en had ze lief, niet als een kamergeleerde of een specialist, maar eenvoudig lief, om haar atmosfeer, om de lijn van een gebouw, om de gril van een arabeske, om de gemoedelijkheid van een straatje, om het loof en het groen van een boom langs een kaai, om een herinnering aan het verleden in een gevel geprent, om de volksziel die bleef zingen en zweven in een pittoresk hoekje van de oude stad..."

Ja, zo was Paul De Keyser, de filoloog, de folklorist, de letterkundige, de historicus en de pedagoog geweest: een doorbrave, verdraagzame man, bekommerd om het behoud van het schone maar ook om de rechtmatige belangen van eignaars, neringdoenden en handelaars.

In de zitting van 1 april volgden wij hem als voorzitter op: "Onze macht en onze bevoegdheid zijn gering, beklemtoonden wij in ons dankwoord, wij zijn een consultatieve Commissie die het in het atoomtijdperk moet stellen met een reglement en met middelen die grotendeels dagtekenen van de regering van Willem I!

Het is hoofdzakelijk het stedschoon van onze stadskuip dat wij moeten verdedigen, de ruimte waar de historische gebouwen, merkwaardige gevels en sites prijken maar waar ook handel en nering geconcentreerd zijn..." In diezelfde zitting werd ten andere aangedrongen of een wijziging en aanpassing van het reglement.

Drie weken later bracht de Commissie een voorziene toelage op 30.000 fr. terug omdat de bouwheer slechts enkele van zijn beloften had ingewilligd.

Gelukwensen gingen naar het stadsbestuur voor de ontworpen restauratie van de gevel van de Em. Braunschool in de Volderstraat.

Aangedrongen werd opdat in de nis het beeldhouwwerk "De Maagd van Gent" zou voorstellen en zou moeten opgevat worden in de geest van de XVIIe eeuw, d.w.z. dat zij zwierig de gehele ruimte van de nis zou vullen.

Of het nu zo is uitgevallen, kunnen de Gentenaren wel zelf uitmaken!

Hetzelfde jaar trachtte de Commissie het koor van de St.-Michielskerk in te schakelen in de reeks verlichte monumenten, hetgeen de verlichting van Gras- en Koornlei zou verlengen en later ook de herstelde gevel van het Pand erbij zou kunnen betrekken: wij kropen een halve dag op daken en in goten, maar het resultaat was dat het stadsbestuur om zgh. financiële redenen niet wou ingaan op dat voorstel, dat alles bij mekaar, niet veel meer had gekost dan een vuurwerk van 3/4 uur tijdens de Gentse Feesten!

Het dossier nr 1 van 1966 bleef dat van het plan van aanleg "Oudburg-Patershol". Het gold toen nog een voorontwerp, doch in 1974 zijn wij niet veel verder gevorderd!

De Commissie verheugde zich om de principiële beslissing dit enig ensemble te redden, doch wees meteen op het feit dat heel wat huizen bouwvallig waren,

andere stijlloos geworden, en andere nog totaal onbewoonbaar.

Globaal gezien keurde de Commissie het voorontwerp goed, o.a. voor het verbreden van Hertogstraat, Haringstraat en Kalversteeg, het voorbehouden van een strook voor het heroprichten van historische gebouwen, doch sprak zich kordaat uit tegen het mogelijk slopen van de huizengroep begrensd door Kraanlei, Zuivelbrugstraat en Leie.

In november kwam het dossier van het appartementsgebouw van de Kouter op de plaats van het voormalig Posthotel te berde: het ingediend voorwerp werd eenparig afgewezen!

In februari 1966 was ons professor emeritus Paul De Keyser, sedert jaren de inschikkelijke, gematigde voorzitter van de Commissie ontvallen; het was een pijnlijk verlies dat wij nog niet helemaal te boven waren, toen ons in april van het volgend jaar ook onze toegewijde erevoorzitter, de h. Jean de Breyne, onverwachts na een korte ziekte, ontviel.

Hij was 45 jaren ononderbroken lid geweest. In 1922 had hij Napoleon De Pauw opgevolgd, was van 1926 tot tot 1935 secretaris, dan tot 1959 voorzitter, en sindsdien erevoorzitter geweest. In al die jaren had hij geleefd voor de Commissie en voor al hetgeen zij vertegenwoordigde en kon verwezenlijken in een stad als Gent.

De h. de Breyne, bescheiden figuur die lof en eer schuwde, was elke voormiddag en praktisch elke namiddag op post om de registers en documentatie bij te houden, de dossiers van de zittingen aan te vullen en klaar te maken voor de komende vergadering.

In de laatste zitting die hij mocht bijwonen, was het probleem van de mogelijke verbouwing van het bisschoppelijk paleis besproken geworden. De h. de Breyne was fel gekant tegen elke aanslag op het koor van de hoofdkerk, en ook hij had er hardnekkig tegen gevochten moest hij nog de gelegenheid daartoe hebben gekregen.

Het dossier "Uitbreiding van het bisschoppelijk paleis" is "de" grote nederlaag van de Commissie en van alle Gentse kunstliefhebbers in de afgelopen 25 jaar geweest, de zwaarste aanslag op ons kunstpatrimonium, een van de zeldzame fouten voor dewelke er geen vergiffenis kan geschonken worden: zij die deze daad van vandalisme hebben doorgevoerd, blijven ten eeuwige dage in de ban van de Gentse gemeenschap.

Het is ten andere allemaal verdoken, geheimzinnig gebeurd. Iedereen in de stad dacht dat men het opzet had laten varen, dat het een akelige droom was geweest en dat het gezond verstand het uiteindelijk zou halen: wanneer dan toch werd ingezien dat sommigen volhardden in de boosheid en niet aarzelden een gebouw ruw en brutaal als een oorlogsbunker tot vlak tegen het koor van de wereldberoemde katedraal te laten optrekken, was het te laat: de kogel was dit-

maal niet door de kerk, maar het monster tegen de kerk aangeschoven. In 1967 dacht men nog steeds dat alles zou eindigen indien niet met een chanson, dan toch zonder drama.

Er waren dat jaar niet veel belangrijke dossiers doch de enkele die wij uit de reeks van 12 commissievergaderingen weerhouden, waren ontegensprekelijk gewichtige zaken.

Een eigenaar in de Zuivelbrugstraat wou zijn gevel zgh. moderniseren. Het antwoord van de Commissie kwam ondubbelzinnig, snedig: "dit straatje is een der best bewaard gebleven typisch oude stadsgezichten, met een kenschetsende XVIIe eeuwse architectuur. De Commissie is eenparig de mening toegedaan dat de huidige architectuur van de gevel dient bewaard te blijven, temeer daar dit typisch straatje leidt naar het Patershol en samen met de groep huizen aan de Kraanlei en Rode Koningstraat een enig pittoresk stadshoekje uitmaakt". Aldus werd het ensemble gered en werden later twee gevels zelfs keurig geres- taureerd.

Een ander belangrijk en netelig dossier was dat van het optrekken van een appartementsgebouw op de plaats van het voormalig Posthotel op de Kouter. Er waren onderhandelingen geweest met de bouwfirma, een vergelijk lag in het verschiep doch toen het ontwerp officieel werd ingediend, bleek het dat men de opmerkingen van de Commissie over het hoofd had gezien, zodat dan ook on- gunstig advies werd uitgebracht, hetgeen helaas niet mocht beletten dat het gebouw, afschuwelijk banaal en een ereplein als de Kouter in elk geval onwaar- dig, er toch mocht komen tot grote ergernis van de Gentse kunstminnaars.

Even belangrijk en delicaat was het project de gevel van de "Concorde" op de Kouter te slopen en op die plaats een nieuwbouw te doen. Verschillende ont- werpen werden ingediend waarbij uitgekeken werd naar het opvangen van de oude gevel in een nieuw complex: het bleek een onmogelijke zaak te zijn. Uit- eindelijk legde de Commissie zich neer bij het ontwerp van nieuwbouw echter met de conditio sine qua non dat de zorgvuldig weggenomen voorgevel van de Concorde zou heropgetrokken worden kant Universiteit, hetgeen, zoals men weet, toch niet geschiedde.

Andere ontwerpen werden op de Kouter in het vooruitzicht gesteld en de Com- missie ging dan ook preventief tot de aanval over: "In een nabije toekomst, zullen vier complexen worden opgetrokken, nl. op de plaats van het gewezen Post- hotel, op de hoek Kouter-Zonnestraat, op de hoek Kouter-Korte Meer en op het terrein Kouter-Korte Meer- Universiteitsstraat.

De Commissie meent dat deze vier complexen qua hoogte, aspect, standing en materialen een zeker verwantschap moeten vertonen, hetgeen natuurlijk de individuele schepping van de verschillende architecten niet mag uitsluiten".

Het jaar 1968 was nog geen maand oud of een vervelend dossier kwam op de Commissietafel belanden: de sloping van een merkwaardige gevel uit de XVIIIe

eeuw in de Brabantdam (nrs 44 en 46). De Commissie zette zich schrap en van het ontwerp werd uiteindelijk afgezien.

Het Kasteeltje van Emmaüs in de Hoveniersberg, straatje uitgevend in de St.-Pietersnieuwstraat zou gedeeltelijk worden hersteld hetgeen de Commissie natuurlijk goedkeurde evenals een voorontwerp voor een complex voor de politiediensten aan het Gouden Leeuwplein. Het voorzag het optrekken van twee gevels in XVIIe eeuwse stijl, hetgeen een verfraaiing van het site aldaar had betekend, doch zeven jaar later rust het voorontwerp nog zacht in een of andere lade van het stadhuis!

Op 22 maart 1968 gaf de Commissie voor de eerste maal in haar geschiedenis een persconferentie over een aantal stadsproblemen: zij werd zeer druk bijgewoond en leidde tot een reeks merkwaardige bijdragen in de Gentse kranten. Op het Burgemeester Braunplein werd een ensemble galerijwinkels gepland op de plaats van het huis Bourdon, echter zonder het inpalmen van de hoekhuizen, hetgeen de Commissie niet kon aanvaarden: zij bereed andermaal haar stokpaardje: geen gebouw optrekken vooraleer de stad een algemeen plan van aanleg zal hebben uitgevaardigd.

1968 was beslist een vruchtbaar en bewogen jaar met heel wat ongelukkige en slechts een paar gelukkige ontwerpen.

Aldus verwierp de Commissie het ontwerp van het gebouw hoek Kouter-Zonnestraat als zijnde afschuwelijk banaal: het gebouw kwam er toch doch men zal de Commissie later nooit kunnen verwijten de Kouter te hebben laten verknoeien: zij die de vernieling mogelijk maakten, zetelden elders dan in onze Commissiezaal.

Er werd lang gepalaverd over een ontwerp van verbouwing hoek Sint-Pietersplein-Sint-Amandstraat, d.w.z. het gebouw aan de monumentale trap. De Commissie verwierp achtereenvolgens verschillende ontwerpen, de stad volgde het advies van de Commissie, de bouwheer ging tegen de beslissing in beroep, won het geding voor de bestendige deputatie, mocht dus alles verknoeien... op het ogenblik dat de provincie de klassering van het Sint-Pietersplein aanvroeg! Even erg was het verminken van de monumentale gevel van de Vismijn op het Veerleplein met publiciteitsborden. Wij ontvingen de vertegenwoordigers van de petroleummaatschappij die niet konden begrijpen hoe laks men in België is waar men alles mag stukgooien in een landschap of stadsgezicht.

De Commissie lepelde het stadsbestuur een redelijke oplossing in. "De enig redelijke oplossing die tevens de commerciële belangen van de aanvrager zou waarborgen, ware het aanbrengen aan beide zijden van het bestaande telefoonhuisje op het Plein, van een sobere lichtreklame met opschrift en pijl om de parking aan te duiden". De n.v. Fina ging akkoord doch de stad weigerde, zgd. omdat geen publiciteit op een telefoonkabin mag aangebracht worden!

Dus nog liever het meest bezocht stadsbeeld, de meest gefotografeerde gevel, het meest gaaf gebleven ensemble van Gent, nl. Veerleplein aan de voet van het Gravensteen laten verknoeien dan een telefooncel van de R.T.T. door een P met pijl te laten "schenden"!

In de Veldstraat nieuwe en zoveelste aanslag: verbouwing van het gelijkvloers met de toen florerende zwarte "marbrite" van een deel van het historisch ensemble Hotel Clemmen. De Commissie, haar zending indachtig, verwierp het ontwerp.

De bouwheer van het ensemble hoek Kouter-Zonnestraat kwam plots aandraven met een tweede, zg. gewijzigd ontwerp dat eveneens werd verworpen als zijnde eentonig, banaal, saai en noem maar op. Men zou de architecten moeten verplichten hun naam in reuzeletters in een gevelsteen te beitelen: het zou een nieuwe vorm van schandpaal zijn voor het nageslacht.

Het jaar 1968, het op sociaal vlak zo bewogen jaar te Parijs en in andere universitaire steden, werd op gebied van stedschoon, een zeer slecht jaar voor Gent, zoals wij het in onze vorige bijdrage hebben beklemtoond: Veldstraat, Kouter, Sint-Pietersplein, Veerleplein, zovele blikvangers van de stad, kregen harde klappen.

Ook in de Lange Munt dreigde maandenlang gevaar na het slopen van het zg. "huis Crombez"; uiteindelijk konden bouwheer en Commissie het op een akkoord gooien en werd een stijlgevel opgetrokken voor dewelke de eigenaar een subsidie van 350.000 fr. mocht opstrijken.

Hetzelfde jaar, midden in de zomer overleed de h. Verhelst, gewezen schepen voor Schone Kunsten, die zijn naam heeft verbonden aan de herstelling van de Sint-Pietersabdij, ijverde voor de restauratie van het Museum voor Schone Kunsten en droomde van het volledig in waarde stellen van het site van de Blandijnberg.

Op 18 oktober 1968 bracht de Commissie hulde aan de h. Geo Bontinck, directeur van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten, naar aanleiding van zijn 35-jarig ononderbroken lidmaatschap van de Commissie van Monumenten. Bij deze gelegenheid werd hem, na de speech van de Voorzitter en de erewijn, een huldeadres, mede ondertekend door alle leden, overhandigd.

Begin 1969 werd een oud dossier, het gebouw aan de monumentale trap van het Sint-Pietersplein andermaal op tafel gegooid: de leden van de Commissie begonnen het stilaan welletjes te vinden: "Het ingediend plan werd eenparig verworpen. Het is een brutale en stijlloze tegenstrijdigheid van twee verschillende architecturen. Bovendien zou een dergelijke verwezenlijking onmogelijk kunnen geduld worden op het Sint-Pietersplein hoek Sint-Amandsplein. De uitvoering van dit afschuwelijk ontwerp zou de definitieve ondergang betekenen van het enig pleinontwerp van Leclercq-Restiaux in de XIXe eeuwse bouw-

trant, dat in onze stad nog een betrekkelijk gaaf geheel uitmaakt, en, qua proporties, voorkomen en monumentaliteit evenwichtiger en mooier is dan het enkele jaren geleden hersteld en gered Martelarenplein te Brussel”.

De Commissie drong tevens bij het stadsbestuur aan, ten einde een volledige relevé van de bestaande gebouwen van het Plein op te maken en een werkgroep aan te stellen om te onderzoeken hoe het Plein in zijn oorspronkelijke toestand zou kunnen hersteld worden. Naar het heette was er geen geld om een dergelijke relevé te maken, dus zeker niet om iets te herstellen... Om te knoeien aan de gevel was er wel geld!

De olmen van de Kouter waren, iedereen kon het de visu vaststellen, ernstig ziek, en de stad besloot op verslag van de directeur van de Plantsoendienst, de bomen te vellen en te vervangen door jonge bomen.

De Commissie meende zich bij het advies van de specialisten te moeten neerleggen doch drong aan opdat de zieke bomen door volwassen bomen zouden vervangen worden als dit nog meer in het buitenland geschiedt.

Het resultaat was dat men piepjonge boompjes plantte, niet eens de zevenjarige \pm 4,50 m. hoog die men oorspronkelijk had voorzien.

In de Commissie wordt het nieuwe jaar zeer dikwijls ingezet met een netelig dossier of probleem. 1970 was pas een week oud toen de Commissie bijeenkwam om zich uit te spreken over de zg. restauratiewerken uitgevoerd aan het handelshuis n° 51 van de Vrijdagmarkt, een gevel uit de XVIIIe eeuw met een uitgesproken tendens naar decoratieve motieven.

Zonder het verplicht advies af te wachten van de Commissie, nam de eigenaar de pleisterlaag en derhalve ook alle versieringsmotieven weg en verminkte op schandalige wijze dit fraai voorbeeld van XVIIIe eeuwse architectuur. De Commissie protesteerde heftig tegen deze vandenstreek en vroeg het stadsbestuur de gepaste maatregelen te treffen tegen de bouwheer.

Door de leden werd bovendien aangedrongen opdat de Juridische Dienst van de stad zou onderzoeken of de eigenaar niet gerechtelijk kon worden vervolgd. Aan welke bel deze laatste ging trekken weten wij niet doch wat wij weten is dat de gevel verminkt bleef en de stad niet de minste sanctie tegen de bouwheer trof: de wegen van het Gents stadsbestuur gelijken soms aardig op de wegen der Voorzienigheid!

Daar verbouwingswerken zouden uitgevoerd worden vlak naast de “Donkere Poort” drong de Commissie bij het stadsbestuur aan opdat onmiddellijk de procedure zou ingesteld worden tot rangschikken van deze laatste bewaard gebleven getuigen van het Prinsenhof waar Keizer Karel werd geboren. Op deze brief van de Commissie kwam nooit enig antwoord.

Wanneer er in de stadskas een mooie stuiver overblijft, duikt gewoonlijk uit het diepste van een of ander brein een soort monster van Loch Ness op. Begin

1970 droeg het naam “Bouwen van een ondergrondse tentoonstellingszaal met toegangsgebouw” in de zg. puinen van de Sint-Baafsabdij, zulks ter berging en bescherming van een aantal waardevolle kunststukken die vooralsnog bij plaatsgebrek op zeer ongelukkige wijze werden geëxposeerd.

De Commissie maakte echter bezwaar tegen het aanbrengen van een modern gebouw vlak tegen de middeleeuwse abdij alsmede tegen de voorziene bouwmaterialen, en wenste dan ook nadere gegevens, en een onderhoud met de architect.

Van dit onderwerp dat niet eens ernstig kon besproken worden, kwam er niets in huis en het vervoegde het grote legioen dossiers in de lade Utopia van het Gentse stadhuis.

Verwondering, zeker geen bewondering bij het ontvangen van een schrijven van notaris H... in de maand maart: een principeaanvraag om op de plaats Priba, Koornmarkt-Hoogpoort, een torengedebouwd-parking op te trekken. “Njet” antwoordde de Commissie na de Stedebouwdienst die ook voor de notaris onmogelijke eisen had gesteld en gelukkig bleef alles zoals het was. Had men hem laten doen, wij zouden op de Koornmarkt “iets” hebben gekregen als het parkinggebouw in de Korte Meer, misschien nog “iets” hoger en banaler!

Het dossier Sint-Pietersplein-Sint-Amandsplein kwam voor de zoveelste maal ter sprake, ditmaal om te vernemen dat de eigenaar tegen het advies van de Commissie en tegen de beslissing in van de stad, het pleit in beroep had gewonnen: “de Commissie, aldus het Verslag, kan slechts betreuren dat de Bestendige Deputatie, bij beslissing van 9-1-1970 zich medeplichtig heeft gemaakt van een dergelijke aanslag op het patrimonium van de stad!”

Kort voor de Gentse Feesten overwoog de stad de mogelijkheid de doorgang van het Graaf van Vlaanderenplein naar de Tweebruggenstraat aan het zg. “Rocher de Cancale” te verbreden door het wegbreken van de middenpeilers en bogen. De Commissie verzette er zich tegen en won het pleit.

Minder gelukkig was zij wanneer zij zich verzette tegen de vernieling, ter hoogte van de begane grond, van de bakkerij op de hoek van Sint-Jacobsnieuwstraat en Erpelsteeg, een van de laatste XVIe eeuwse gevels te Gent, hoogstwaarschijnlijk het huis waar de beroemde Gentse kronijker Marcus van Vaernewijck woonde.

De Commissie verzette hemel en aarde om de vermindering te beletten doch eigenaar en stadsbestuur bleven potdoof. In Brugge ware voor een dergelijke gevel en voor een huis met een dergelijke historische waarde, het stadsbestuur onmiddellijk in de bres gesprongen!

Verheugend daarentegen was het nieuws van de door de COO geplande bouwwerken aan de Sophie Van Akenstraat n° 4 en 6: op enkele detailpunten na kon de Commissie het ingediend ontwerp, met gelukwensen aan de COO, goedkeuren.

Met succes verzette de Commissie zich december 1970 tegen het project van een meubelzaak gelegen Kouter, de Lodewijk XVI-stijl af te breken en te vervangen door een grote blinde muur.

Einde 1970 nam het mandaat van de 27 leden van de Commissie een einde. Begin 1971 moest de nieuwe Commissie worden aangesteld doch het duurde tot 2 juli vooraleer zij kon worden geïnstalleerd. Het aantal leden werd van 27 op 14 teruggebracht, voorzitter en secretaris zouden slechts definitief aangesteld worden na goedkeuring van een nieuw reglement, goedkeuring die pas door de Gemeenteraad werd verleend in zitting van 20 december 1971!

Het was dan ook een overgangsjaar met amper vijf vergaderingen, hetgeen niet wegnam dat de Commissie samen met het Bureau dat regelmatig zetelde, 94 dossiers moest afhandelen, waaronder echter slechts één belangrijk dossier, dat van de sanering van het Patershol.

1972 zag de klassieke lading goede, minder goede en slechte dossiers en eindoplossingen. In de eerste vergadering, traditiegetrouw degene die een vervelend dossier op de dagorde ziet, werd voor het eerst gehandeld over de geplande bouwwerken aan de Kalandenstraat en -plein, dossier dat potsierlijk zou uitlopen op het slopen van een halve gevel: onlangs heeft de Commissie een zeer redelijk voorstel gedaan aan de stad om toch maar uit het slop te geraken, doch een officieel antwoord is er nog niet gekomen!

Pas in zitting van 14 april 1972 kon tot de definitieve aanstelling van het Bureau worden overgegaan, op traditioneel handgeklap. Inmiddels verzette de Commissie zich met klem tegen de slooping van de XVIIIe eeuwse gevel Ketelport n° 8 en het oprichten aldaar van aan banaal appartementsgebouw: zij slaagde in haar opzet en momenteel is men de gevel aan 't herstellen.

Een volumineus dossier was het ontwerp voor het optrekken van een reuze-complex op de teerling tussen Ajuinlei, Van de Veldestraat, Onderbergen en Jakobijnenstraat. Daar het architecturaal een grote eenheid vertoonde verleende de Commissie een gunstig advies doch het dossier geraakte sindsdien ergens in de oubliëten van een of ander architectenbureau.

De Gentse Universiteit heeft aan de Muinkkaai tussen Vooruit en Sint-Pieterskerk reeds heel wat verknoeid: de nieuwe werken die zij in Sint-Pietersnieuwstraat-Hoveniersberg wou uitvoeren kregen dan zeker niet de zegen van de Commissie.

Zo geraakte men stilaan in het slotjaar van deze kwarteeuw geschiedenis en activiteit, met drie belangrijke dossiers: de herstelling van de "Wapens van Zeeland" op de Koornmarkt voor dewelke een prachtig restauratieplan werd ingediend en goedgekeurd, het optrekken van een home van Gandae in het Oud-Begijnhof van Sint-Elisabeth, dat thans een voldongen feit en een mooie reali-

satie is, en de onweerswolken die plots opdoken boven het Geraard Duivelsteen toen de Nationale Bank besloot haar kantoor aldaar te slopen en te vervangen door hoogbouw.

Regen, zonneschijn, wel en wee gedurende een kwarteeuw en einde goed alles goed, ook de inzet van een nieuwe kwarteeuw met het verheugend nieuws dat de Nationale Bank van haar oorspronkelijk ontwerp afzag!

Pierre KLUYSKENS

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - Fiche N° 120

Op 18 mei 1899 stelde Louis Maeterlinck in de rubriek "Beeldhouwwerken - Schilderijmuseum - XVIIIe eeuw (1798), in het Frans een fiche op over

Borstbeeld van generaal Bonaparte

De generaal Bonaparte is afgebeeld met het hoofd lichtjes naar rechts gekeerd, het bovenlijf gedrapeerd in de plooiën van zijn mantel. Het gelaat, zorgvuldig bewerkt door een meesterhand, mag beschouwd worden als een van de mooiste specimens van de beeldhouwkunst op het einde van de XVIIIe eeuw.

Volgens de traditie werd dit werk toegeschreven aan Rude en het comité dat belast was met de organisatie van een speciaal museum in Dijon, gewijd aan de werken van deze grote beeldhouwer, had een reproductie gevraagd, wanneer ik in 1897 bij het verwijderen van de talrijke lagen kalk die de plaaster bedekte de volgende inscriptie kon lezen:

Gal Bonaparte
an 3
fait par E.L. Corbet an 6

Dit mooi borstbeeld heeft dus als maker E.L. Corbet, geboren te Douai in 1758, dood te Parijs in 1808 en die leerling was van Berruer.

De catalogussen van de Parijse salons leren ons dat Corbet het borstbeeld van generaal Bonaparte inzond voor de tentoonstelling van 1798 en er de melding aan toevoegde: "fait d'après nature".

Het werk welke wij hier beschrijven is waarschijnlijk een reproductie van dit borstbeeld. Zijn uitvoering in marmer werd aan de kunstenaar besteld door de Franse regering en was te zien op het Salon van 1800. Zij werd als volgt